

PROSVETA

LIBRARY
SEP 9 1927

UNIVERSITY OF CHICAGO
GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Cena lista
je \$2.00

Entered as second-class matter January 20, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 8. septembra (Sept. 8), 1927.

Subscription \$0.00
yearly

STEV.—NUMBER 211

Uredništvo in upravljanje
predstori:
2057 E. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2057 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4204.

Rudarska mezdna konferenca v Chicagu

125,000 rudarjev involviranih v obnovljenih pogajanjih. Razna znamenja kažejo, da se bodo magnatje podali glede mezde, če pridobe Lewisa in druge voditelje za ustanovitev "skupne komisije," s katero omrežijo rudarje na nov način.

Chicago.—V sredo zjutraj so obnovila pogajanja med rudarji 12. distrikta (Illinoia) U. M. W. A. in lastniki premogovnikov v Illinoisu. Konferenca se vrši v hotelu Auditorium. Rice Miller, vodja premogovniških baronov, je rekel, da bo konferenca morda trajala štiri dni, predeh bo znan kak rezultat, kajti "operatorji se še niso niti premisili glede svojih zahtev."

Illinoiski distrikt, ki je organiziran stoprocentno, je težišče centralnega zapada in od izida konference zavisi usoda 75,000 rudarjev v Illinoisu, pač pa tudi 50,000 rudarjev v Kansusu, Missouriju in Oklahomu. Pogoda, ki bo sprejeta v Chicagu, bo obveljala tudi v bližnjih distriktilih na centralnem zapadu. V Indiani obratuje že mnogo premogovnikov po jacksonvillskih lestvici in ostali se hitro podojajo, če bo ta lestvica ponovno sprejetna v Illinoisu.

Najtežje pojde v zapadni Pennini in Ohiu, kjer baroni poskušajo obravnavati z "open shopom," a tudi na ondotne barone po polom izpore v centralnozapadnih državah deloval katastrofno prejale.

Kakor vse kaže, bodo illinoiski baroni premoga priznali stvarno mezo, poskušajo pa dosegati

kompromis oziroma zahtevajo koncesijo od rudarjev, da ne izidejo popolnoma praznih rok iz konflikta. Kaže pa tudi, da John L. Lewis in drugi voditelji rudarjev morda pristanejo na to koncesijo. Znano je namreč, da so bili voditelji zadnje meseca v neprestani posredni zvezbi z baroni; izmenjana so bila razna neformalna mnenja in načrti za spravo. Lewisu je največ na tem, da ostane starša mezda.

Svoje navdušenje za deportiranje tujezemskih delavcev je povedal približno takole:

"Minole demonstracije ob času Sacco-Vanzettijevga dogodka pokazujejo, da je potreba,

da se od ameriškega obrežja drže proč vsi tujezemski anarchisti in vsi drugi, ki so sovražni ameriški vladi, če se pa tukaj, naj se pa deportirajo."

Prijazno čutim napram tujezemcem, ki pridejo v Ameriko, postanjo državljan in so lojalni napram deželi, ki jih je sprejela, ampak vsi tujezemski anarchisti in vsi rdečkarji, ki ne verjamemo v našo vlado in se puntajo napram ameriškim institucijam, naj se po mojem mnenju deportirajo."

Clovek, ki izda svojo zastavo v vojnem času, je ustreljen ob solnčnem vzhodu. Tedaj deportacija ni tako huda kazen za one, ki v mirnem času kujejo zarote za strmoljavljajenje vlade.

Ako postave niso dosti ostre za deportiranje anarchistov in rdečkarjev, ki ogrožajo naše ameriške ideale in sistem vlade, ki nima para, tedaj sem za to, da se naše postave poostre, da se lahko tudi tujezemci pozenejo nazaj v dežele, iz katerih so prišli."

Senator Trammel želi le pokorne inozemske delavce

Za nepokorne tujezemске delavce je po njegovem mnenju deportacija še premila kazen.

Washington, D. C.—Senator Trammel iz Floride je pravi idejni potomec nekdanjih južnih suženjških baronov, kajti po njegovem mnenju bi se morali vsi tujezemski delavci deportirati, ako z oslovsko potrebitivnostjo ne prenašajo izkorisčanja v tovarnah.

Svoje navdušenje za deportiranje tujezemskih delavcev je povedal približno takole:

"Minole demonstracije ob času Sacco-Vanzettijevga dogodka pokazujejo, da je potreba,

da se od ameriškega obrežja drže proč vsi tujezemski anarchisti in vsi drugi, ki so sovražni ameriški vladi, če se pa tukaj, naj se pa deportirajo."

Prijazno čutim napram tujezemcem, ki pridejo v Ameriko, postanjo državljan in so lojalni napram deželi, ki jih je sprejela, ampak vsi tujezemski anarchisti in vsi rdečkarji, ki ne verjamemo v našo vlado in se puntajo napram ameriškim institucijam, naj se po mojem mnenju deportirajo."

Clovek, ki izda svojo zastavo v vojnem času, je ustreljen ob solnčnem vzhodu. Tedaj deportacija ni tako huda kazen za one, ki v mirnem času kujejo zarote za strmoljavljajenje vlade.

Ako postave niso dosti ostre za deportiranje anarchistov in rdečkarjev, ki ogrožajo naše ameriške ideale in sistem vlade, ki nima para, tedaj sem za to, da se naše postave poostre, da se lahko tudi tujezemci pozenejo nazaj v dežele, iz katerih so prišli."

Stavka kinogledališčev na vzhodu

Na borži zopet plešejo okoli zlatega teleta

Vrednost delnic gre kviško. — Borzijani vriskajo veselja, z njimi pa ves ameriški finančni svet.

New York, N. Y.—Ples okoli zlatega teleta, ki se pleše že tri leta večjim ali manjšim počitkom, in pri katerem veden plaćajo oni, ki so zeleni v borzni igri, je po kratkem prestanku zopet znova pričel, ko so zopet priceli kupovati delnice. Cene delnic so pričele plezati kviško in so najvišje v letošnjem letu.

Kompanije, katerih delnice so poskočile v ceni, so sledeče: American Smelting, American Can, Baldwin Locomotive Works, Woolworth in United States Steel korporacija.

Na borbi se je raznesel glas, da bodo letos dividende izredno visoke in kupci so pričeli segati po delnicah. Delnice New York Central in Southern železnice so tudi v visoki ceni.

Kaj pa delavec? Ti so večno nameščeni razen na železničnih. Njih mezde niso še kviško, njih število se je znalo zaradi vedno bolj izpolnjenih strojev. Njih delavna moč je opesala, v kolikor so se postarali.

Stolnica starca umrla.

Quincy, Ill., 8. sept.—Najstarejša ženska te okolice, mrs. Mary Halbower, stara 104 leta, je včeraj umrla na svojem domu v Warsawi, Ill. Započela štiri sine, eno hčer in več vnukov.

Bomba razdelila garažo.

Chicago, 8. sept.—Zgodaj danes zjutraj je bomba razdelila pročelje Hi-Class garaže na 3439 Fifth aveniji in drugače demolirola poslopje ter napravila škodo za \$2,500.

Sedemnajst ribičev utonilo.

Oslo, Norveška, 8. sept.—Blizu Islandije je neki norveški ribički čoln zajela silna nevihta in čoln se je prevrnil ter 17 ribičev je utonilo.

Otroška paraliza še ni epidemija.

Washington.—Otroška paraliza, ki se sedaj pojavi po več državah Unije, še ni razvita, da bi se jo imenovalo epidemijo, poroča tukajšnji zdravstveni urad. Dosedaj se še ni razvila, da bi zadobila toliko nevernosti kot jo je prisadela leta 1916. Največ slučajev otroške paralize je bilo poročanih koncem avgusta iz države Massachusetts, številka 55, najmanj pa iz Wisconsin, kjer sta bila samo dva. V Ohiju ni bilo pa nobenega pojava otroške paralize.

Chicago, 8. sept.—Zgodaj danes zjutraj je bomba razdelila pročelje Hi-Class garaže na 3439 Fifth aveniji in drugače demolirola poslopje ter napravila škodo za \$2,500.

Roparja in pasja dirka.

Chicago, 8. sept.—Medtem ko so se v dirki podlili psi za električni zajem na dirkališču South Shore Kennel kluba, sta dva čedno oblečena roparja okradla blagajnika za \$400 dolarjev. Nad tritočas ljudi je bilo, navzočih pri dirki psov.

Sedemnajst ribičev utonilo.

Oslo, Norveška, 8. sept.—Blizu Islandije je neki norveški ribički čoln zajela silna nevihta in čoln se je prevrnil ter 17 ribičev je utonilo.

ITALIJANSKI KRALJ KOT FAŠIST

Fašistovska milica počasno skoraj sto šestdeset milijonov lir na leto. — Deportacija protifašistov se tajno še vedno vrše.

Zeneva, Švica. (I. I.) Nekateri nasprotniki fašizma v tujezemstvu še vedno upajo, da monarhija nastopi proti fašizmu. Taka upanja so prazne raznine in da se te toliko preje razblinijo v nit, je dobro, da se objavijo informacije, ki so dosegle tiakovno agencijo I. I. iz polnoma zanesljivih virov.

Pred kakičem tremi tedni je šel poslanec Giolitti v Rim in je imel pomenko s svojimi prijatelji Salandro, Solerijem, Orlandom in Bonominom. Studirali so težki položaj s političnega in gospodarskega stališča in Giolitti je prejel načelo, da kralju sporoči mnenje njegovih prejšnjih ministralnih predsednikov, ki so bili zvesti služabnikom monarhije.

Kralj je sprejel Giolittija ob tistem času kot generala Badoglia. Giolitti je kralju povedal mnenje svojih prijateljev, pa še vodilnih industrijalcev, ki menijo, da se fašizem nagiblje proti neki vrsti gospodarskega boljševizma, da ne vzbudi jeze ljudskih mas. Kralj je poslušal argumente Giolittija, kateremu je koncem avdijence odgovoril: "Vse, kar ste mi povedali je zelo interesantno. Vseeno vas opominjam, da sem ustavní kralj, kolikor časa postoji parlament, niso tudi po imenu. Nič tam prav nobenega namenja, kaj storiti, da se izpremeni sedanji položaj. Dalje vas moram obvestiti, da je del zborna, ki je sedaj v sedlu, že skušal me spodeti s prestola, da jaz ne podvzamem ničesar, kar ovira ta razvoj."

Tistim, ki še niso odprli svojih oči, naj služi to, da spremeta, da se boj proti fašizmu ne da ločiti od boja za vzpostavitev republike.

Ako se pazno študirajo računska poročila glavnih fašistovskih uradov, tedaj se dobre iz njih stroški, ki gredo za vzdrževanje fašistovske milice. Zato fašistovska naprava, ki je hrbitenica fašistovskega gibanja Sacco in Vanzettija. Vlada je obvestila vse javne nameščence, da imajo tega dne protest, kajti 19. septembra je v Franciji narodni praznik v počast delegatom Ameriške legije, ki otvorijo svojo letno konvencijo v Parizu. V splošnem je ta dan označen kot "Ameriški dan".

Načelci pozivajo tudi druge delavške organizacije v Franciji, da na enak način zastavijo dne 19. septembra.

Tajne deportacije so še vedno na dnevnem redu. Položaj na otokih, na katerih žive izgnanci, je straten.

HANAUŠKA SOCIALISTIČNA ORGANIZACIJA OBHAJA SEŠTDESETLETNIKO.

Gibanje je pričelo leta 1867.

Zeneva, Švica. — Hanauška socialistična organizacija je praznovala svojo šestdesetletnico dne 7. avgusta. Socialistično gibanje je pričelo leta 1867. Gibanje je pričelo z ustavljajenjem delavškega izobraževalnega društva. Vodja tega gibanja Dessbach je prišel še v mladih letih v dotoču s Ferdinandom Lasallom in leta 1867 je ustavil Nemško delavško unijo v Hanau.

Sestdesetletnica se je obhajala zelo svečano. Obdrževal se je velik shod na prostem, katerega se je udeležilo deset tisoč delavcev.

Tri osobe poškodovane.

San Francisco, Cal. — Brzovlak Southern Pacific zelinice je skočil raz tir pri postaji Zemora, Cal. Trije potniki so zabilo težke poškodbe, okoli tukajne pa lahke. Tir je zapustil deset pasažirskih vozov.

Suhši tekmujejo.

Chicago, 8. sept. — Skupina suhačev se je odpravila, da aretira lastnike neke pivovarne in žganjarne ter zapleni pijačo. Ko je dosegla na lice mesta, je izvedela, da so jo pri delu prehiteli za petnajst minut drugi prohibički agentje, ki so še delovali.

"Old Glory" je v torek zvečer redno pošiljala radiodepeš s poročili, da leti 100 milijon lir na uro in da vse v redu. Zadnje poročilo je prišlo v sredo ob treh zjutraj. Ujet ga je angleški parnik "Laconia", toda razumeval vodno, ker je preveč bučal.

Bertaudov polet v Rim je finaniral William Randolph Hearst, znani časnikarski mag-

Politični cirkus se pripravlja povsod za prihodnje leto

Predsednik poda zopet kmalu izjavo. — Tedaj pa prične ples, ki ga Lowden že ples.

Washington, D. C.—V političnih krogih se širijo govorice, da predsednik Coolidge zopet kmalu poda izjavo, v kateri se odločno odpove kandidaturi v republikanski stranki.

Političarji države Massachusetts pripravljajo počasi delegacijo za republikansko konvencijo, ki ne bo imela stroge direkcie, da glasuje za Coolidgega. Ako Coolidge ne ustavi te politične predstavne, govorijo v političnih krogih, da predstavnik pričakujejo, da se občinstvo dobiti in so pri volji skupnosti pogodbili z rudarji.

Rice Miller, predsednik organizacije Illinoiskih premogovniških podjetnikov in lastnik dveh velikih premogovnikov pri Millboru, Ill., že pripravljajo svoja premogovnika, da prične z delom.

Rudarji so zahtevali, da se

Ali pride do sporazuma na premogovnem polju?

Govorce se širijo o pričetu dela okoli dne petnajstega septembra. — Jacksonvillska mezdna lestvica ostane.

Chicago, Ill.—Dnevnik "Chicago Daily Journal" poroča, da ima iz zanesljivih virov podatke, ki govore, da bo stavka rudarjev v Illinoisu izravnana dne 15. septembra. Ti viri pripovedujejo, da so premogovniški podjetniki pristali, da ponovno jacksonvillsko mezdno lestvico.

Rudarji so zahtevali, da se z dnem prvega aprila nadaljuje jacksonvillska pogoda, podjetniki pa niso hoteli ničesar slati na teži zahtevi in posledica je bila, da je delo v premogovnikih počivalo. Brez dela je bil okoli osmdeset tisoč rudarjev zaradi podjetniške trmoglave podjetnike.

Rudarji so zahtevali, da se z dnem prvega aprila nadaljuje jacksonvillska pogoda, podjetniki pa niso hoteli ničesar slati na teži zahtevi in posledica je bila, da je delo v premogovnikih počivalo. Brez dela je bil okoli osmdeset tisoč rudarjev zaradi podjetniške trmogl

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Rokopisi se ne vredajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inozemstvo \$9.00.

Naslov na vas, kar boste stik z lastnimi:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

THE ENLIGHTENMENT

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

128

Datum v oklepjanju n. pr. (August 31-1927) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevi potekla naročnina. Ponovite jo pravodostavo, da ne vam ne ustavi list.

KAPITALISTI REŠUJEJO POLJEDELSKO VPRAŠANJE PO SVOJE.

Ameriško društvo poljedelskih inženirjev podalo svoja priporočila predsedniku.

Obdelovanje zemlje, živinoreja, čebeloreja, sploh vse panoge poljedelstva po starem načinu so obsojene na smrt, ako postanejo priporočila, ki jih je napravilo Ameriško društvo poljedelskih inženirjev predsedniku Collidgu, meso in kri. Taka je volja ameriških kapitalistov, ki nočejo nič slišati o povisjanju cen za poljske proekte. Dela na farmi ne bo več vodil navadni farmar, ampak poljedelski inženir. To pomeni, da se hoče poljedelstvo industrijalizirati in se porabiti strojna sila v velikem obsegu pri delu na farmi, pa naj se te farme obdelujejo zadržno ali pa naj bodo last finančnikov. Z drugimi besedami to pomeni, da bodo farmarji, ki bodo skušali obdelovati svoje farme po starem sistemu, potisnjeni ob steno, kakor so industrijalci uničili malo obrt.

Misel za industrijaliziranje poljedelstva prihaja iz Wall Streeta. Bogati ljudje so že zdavnaj napravili pozikuse z industrijaliziranjem poljedelstva na svojih ogromnih veleposestvih, ko so bili poljski stroji še primitivni in v razvoju in ko so ljudje mislili, da za obdelovanje zemlje in uspešno kmetovanje zadostujejo nauki, ki jih je sin prejel od svojega oceta—poljedelca, ko so se rogali ljudem, ki so študirali agrikulturo.

Sestava delegacije pove jasno kot beli dan, da se je ta misel rodila v Wall Streetu, na cesti z visokimi nebotičniki, kjer se ne orje, seje in žanje, ampak kjer prebivajo finančniki in študirajo, kako bi z dobičkom naložili denar, ki prihaja od sadov dela delavnega ljudstva.

Deputacija je načeloval A. B. Zimmerman, uradnik International Harvester kompanije, ki je obenem predsednik Ameriškega društva poljedelskih inženirjev.

Značilna so priporočila, ki jih je napravila ta deputacija in sicer: Pomnožitev produkcije na farmskem delavcu in znižanje proaktivskih stroškov s sposobnim obdelovanjem in vodstvom. Naglaša se naj najboljši pridelek mesto povprečnega. Financiranje farm na podlagi tega, kar nosijo, mesto na podlagi zemljische vrednosti. Industrijska vporaba farmskih produktov. Studira najse, kako se prebivalci, ki so odveč na farmi, transportirajo v industrijo. V poljedelskem departmantu naj se ustanovi biro za poljedelsko inženirstvo.

Inženirji priznajo brezno, ki zija med dohodki poljskega in industrijskega delavca. Poljski delavec mora delati 2 uri in 18 minut, da producira to vrednost, ki jo producira mestni delavec v industriji v eni uri. Temu pa inženirji dostavljajo, da to prihaja odtod, ker postoji razlika pri vporabi strojne sile.

Inženirji menijo, da "delo in sila tvorita v produktivskih stroških dve veliki postavki, ki se razlikujeta od 40 do 85 odstotkov v produkciji poljskih pridelkov."

"Stroji, sila in pravilno inženirska navodila so glavni faktorji, ki povzročijo, da poljski delavec producira toliko kot industrijski," naglašajo inženirji.

To poročilo je značilno, ker je popolnoma v protivovetu s sedanjimi zahtevami farmarjev. Ti zahtevajo višje cene, medtem ko Wall Street priporoča znižanje obratnih in proaktivskih stroškov na farmi. Iz poročila samega je razvidno, v katero smer se nagiblje razvoj poljedelstva. Posamezni farmar si gotovo ne more nabaviti potrebnih strojev in farmarji bodo prisiljeni se organizirati v zadrugah, da bodo pod vodstvom dobrih poljedelskih inženirjev obdelovali zemljo in producirali farmske proekte, če ne, jih bodo kapitalisti s svojimi velikimi farmami pognali po svetu in jih spremenili v farmske ali industrijske delavce, kakor so male obrtnike v industrijske delavce. Velike farme bodo prodajale poljske pridelke po ceni in ustvarile položaj, da farmarji lasti do 160 akrov sveta, ne bo mogel izhajati, ako ne bo svoje farme vodil ravno tako ekonomično, kot bo do storili veleposestniki in farmske zadruge.

Kapitalizem potrebuje za svoj imperij živež po nizki ceni. Prvi znaki za industrijaliziranje poljedelstva so torej tukaj in so vidni. Ta znamenja napovedujejo malim farmarjem smrt, ako ne razumejo duha časa in se ne organizirajo v zadrugah. Tak je zakon kapitalizma.

SLIKE IZ NASELDIN

Delavske razmere v Harmar villu in okolici.

Harmarville, Pa. — Ne vem, kaj je vzrok, da je iz naše naselbine tako malo dopisov, čeravno imamo dosti pisati. Kakor je bilo že poročano v Prosveti, je Consumers' Mining Co. pričela obravnavati tukajšnji rov pod odprt delavnico. Delo je pričelo s prvim julijem. Tedaj je izgledalo, kakor da bo kompanija takoj dobila polovico starih delavcev v tem kraju, vsaj misila je, da bomo šli delat stavkokaško delo. Ampak kompaniji se nakane niso posrečile in prav lahko priznam, da je tu stavka stoprocentna, in ne le delavci, temveč tudi naši delovodje so v nji, razen seveda superintendenta. Ker so baroni videli, da nimajo v namu uspeha, so se takoj poskušili drugega sredstva in so nam prinesli notico z ukazom, da se moramo v teku petih dni izseliti iz kompanijskih hiš. Na ukaz kompanije pa se nič ne oziral in tako je par dni potem zopet prišel ukaz, da moramo plačati načemino, če ne pa da nam pridajo pohištvo. Tako se je tudi zgodilo. Če bi ne bili dobili zaveta pri U. M. W. of A., bi nam bili odpeljali vse naši pohištvo. Voditelji unije so trdno stali ob naši strani in so sporazumno z bankarjem iz New Kensingtona določili, da je on kupupil vse pohištvo, tako da nam je le malo ostalo.

Gledate stavkokazov je pri nas približno tako kakor drugod. Teh se ne manjka, ker prihajajo iz vseh krajov, največ pa jih pride iz Zapadne Virginije in Ohio. Opozorjam člane U. M. W. in druge, da se držijo proč od Harmarville, ker tukaj se borimo, kolikor je v naši moči, da bi obdržali svoje pravice in pa organizacijo U. M. W.

Dne 22. avgusta je zavedno delavstvo tega kraja privedlo protestni shod na Cheshwick, Pa., v prid Saccu in Vanzettiju. Shoda se je udeležilo okrog 2000 ljudi. Komaj pa se je shod privel, že so prišli takozvani kozaki na konjih in na treh "truckih". Po številu jih je bilo kakih 50 ali 60. Tem so sledili še njih pomagači, deputiji in deputi šerif. Kakor hitro so prišli, so ti najeteži obkobili ljudstvo in se lotili gruže ter brezmiseln pričeli metati bombe za solzenje. Niso pa prav nič gledali, kje so moški, otroci ali ženske. Takoj je nastal strašen krik in jok in ljudstva se je polotila silna zmešnjava, kajti ljudje so bežali kakor blazni na vse strani, kamor je kdo mogel. Ampak kozaki se niso na to nič ozirali, viheli so količke po delavcih in njih ženah, kogar so pač mogli doseči. Nekateri ljudje so iz zmešnjave zbežali v avtomobile, ali tudi to ni nič pomagalo. Kozaki niso vprašali, kdo je na avtu, žene, otroci ali možje in če niso mogli doseči po glavah, pa so mahali s količki po avtomobilskih oknih in razbili vse, kar so dosegli.

Koliko je bilo ranjenih in če je kdo izgubil življenje, ne morem poročati. Ljudje so bili namreč iz več krajev. Kakor sem videl v časopisu, je padel en kozak in morilca do danes se niso našli, čeprav so aretirali tudi tukajšnje društvo "Loyalites" dasi ni velika pač pa živahnna skupina, priredi ob spominu na prvo obletnico obstanka banke in plesno veselico dne 25. septembra v Slovenskem domu na Holmes ave., ker upajo in se tudi upravičeni zanašati se na sodelovanje in poset številnega članstva in njih prijateljev.

Tudi v društvu "Mir" št. 142 nemirni postojanki zadnjih let, se je naselil zopet mir (morda samo premirje) in po običaju starokrajskih vinčarjev prirediti "vinško trgovatev" dne 9. oktobra zvečer v Slovenskem domu na Holmes ave. Tudi na to prreditve ste vabiljeni od bližnjih dne 10. posebno pa član društva, da sem dosledno bil za S. N. P. J.; še nikoli nisem bil suspendiran in redno sem placal

nje prreditve zopet veselo animo. Naj zadostuje za danes: v bližini bodočnosti se zopet ogasiš.

Pozdrav vsem članom S. N. P. J., vsem bližnjim bratom pa: Na svidenje v S. N. D. dne 11. sept. — Frank Sustarsich.

Apel političnega delavskoga kluba.

Bellmont, Ohio. — Pred kratkim se je v tem kraju ustanovil klub po imenu Belmont County Educational and Political Association, ki je že dosegel precej uspehov v delovanju za enakovrstnost državljanov. Dosedaj so naturalizirani državljanji tega kraja imeli samo državljanke dokumente in to je bilo vse.

Klub je sprejel na svoji seji dne 27. avgusta prošnjo, nekaj apel, katere prepis so poslali tudi kmetu, da ne sme na niti njegova družina iti pet mesecev obhajilu.

Če bi se bilo to zgodilo v sedanjem veku ali vsaj še pred sto leti, bi bilo za kmeta nekaj strašnega. Vsi sosedje bi ga bojkotirali in ga zaničevali; vse bi bežalo od njega proč kot od kužnega bolnika. Kmet bi bil takoj kapituliral, plazil se po kolanih okoli cerkve, prošec milosti in končno bi moral opraviti brutalno pokoro.

A kaj se naj zgodi danes?

Kaj se je zgodilo Mehliku, ki je že leta dni in en mesec pod interdiktom? Ali je Mehliko, ali je

Delavčeva opazovalnica

Piše Ivan Molek.

"Carnioliana."

Vedkrat opazim in zabeležim kakino sočno iz "Americane."

Res je, da v Ameriki kar mrgoličotov, vendar pa niso sami. I-

maš bogato družbo onkraj velike luze.

V ljubljanskem listu čtam,

da je župnik Lukmajer v Pred-

dvoru na Gorenjakem propo-

dal kmetu Alešu Pečkovec pri-

stopiti "k mizi Gospodovi"

za dobo petih mesecev radi tega,

ker je kmet nastopil proti žup-

niku pri občinskih volitvah. Za-

kenzen je župnik izdal interdikt

proti kmetu, da ne sme na niti

njegova družina iti pet mesecev

obhajilu.

Če bi se bilo to zgodilo v sred-

njem veku ali vsaj še pred sto

leti, bi bilo za kmeta nekaj

strašnega. Vsi sosedje bi

bojkotirali in ga zaničevali;

vse bi bežalo od njega proč kot

od kužnega bolnika. Kmet bi bil

takoj kapituliral, plazil se po

kolanih okoli cerkve, prošec mi-

losti in končno bi moral opravi-

ti brutalno pokoro.

A kaj se naj zgodi danes?

Kaj se je zgodilo Mehliku, ki je

že leta dni in en mesec pod in-

terdiktom? Ali je Mehliko, ali je

če ne mogoče.

Shake hands, Americana, with your sister, Carnioliana!

Ivan Molek:

Dežela bakra nekdaj in zdaj

(Dalek.)

Tukaj je naredilo jezero romantičen zaliv, ki se je vgradi daleč noter v hribe. Ob tem zali v, v gostišču kot v parku, so prijazne hišice za letovišnike. Je tudi večji hotel. Nekdaj je bilo tukaj pristanišče za odpeljivanje bakra, ko še ni bilo železnice na polotoku. Danes mole vode le še ostanki pomočov.

Med obratno vožnjo se cesta vzpenja višje in višje. Gremo takor, kakor po strehi v istih širokih ovinkih. Hladne sapice se spet pojgrajajo okoli uses. Lepa je vožnja po tem prelepem kosu dežele, katere ni znal pohlepni človek nekoč tako oskruniti, da bi poznal od daleč — zna jo pa danes in v par letih jo korenito oropata te naravne krasote.

VIII.

Kjer grabijo železne roke in železni preti . . .

Plautz in Shultz sta me seznamila z ruševinami in krševinami in današnje bakrne dežele, dva druga rojaka sta mi pa pomagala, da sem mogel občudovati najmodernejši mehanizem, ki ustvarja zlato iz davno zavrnega peska.

Sprajcar in Pašič, tudi old timerja, sta mi dobrovoljno poklonila ves dan njunega časa za obisk Lake Linden in Hubella, kjer ima Calumet & Hecla rudnike, izpiralnice in talinice.

Sprajcar je pognal svojo limozino, Pašič je bil kažpot in družba nam je delal tudi moj bratanec Tone Bajuk.

Lake Linden je šest milij od Calumeta. Pred leti, ko sem vodil vodniški turisti in časniki v Calumetu, sem se večkrat vozil mimo milijon in topilnic, a nikdar nisem imel prilike, da bi jih videl od znotraj. Prilika je prišla še zdaj.

Velike stavke so to, kakor tovarne v večjem mestu, ki se vlečejo daleč ob naturnem kanalu. Spet se je treba voziti navzdol v kotilino. Mestec Lake Linden in Hubell se šeprera na strmi rebri, dol pod cesto so pa tovarne.

Politični pregled po Jugoslaviji

NAČILEN GOVOR VODJE DEMOKRATOV LJUBE DAVIDOVICA.

(Izvirov Prosveti.)

Belgrad, 20. avgusta, 1927.

V volilni borbi, ki se sedaj vodi v vrhuncu, so zelo tehtne bende, ki jih govori na svojih shonovih osebni voditelji demokratov Ljuba Davidović, mož, ki mu dobro v političnem življenju res nečital najmanjše nedostnosti. Njegova stranka je nastopajoča vladna stranka v Jugoslaviji.

Ljuba Davidović je imel velik govor v Lazarevcu 18. avgusta, kjer je izjavil:

"Ni enakopravnosti, če velja samo za dolžnosti, ne pa tudi pravice. In v naši državi je tako. Naši vladni uradniki najdejo: če zahtevajo od nas, da vrisimo svoje dolžnosti napram državi, naj tudi pazio, da se nam ne bodo kršile naše pravice. Vprašam: ali naj ljudje vrše svoje dolžnosti v smislu zakona, ko vlaža tepta iste zakone? Ni zahtevamo slobodne volitve, ni jih predpisuje zakon. In vlaža tepta ta zakon. Vse dosedanje narodne skupčine so bile izbrane proti volji ljudstva, s področja policije, žandarmerije in oblastij in vse kaže, da se bo sedaj istotako. Nadejam se, da nam bo sedaj mogoče izkanane odvrniti."

Kdor ovira svobodne volitve, ki so moč in sila prave demokracije, ta ni demokrat. Preprinjam sem, da prihaja čas, v naši državi, ko moramo čuvati demokracijo in ko se mora vladati v naši državi po demokratskih načinih. Nasilja in sile ne sme biti nik več. V Evropi ni nobene države več — razen na Balkanu — kjer bi se smelo in moglo vladati z nasiljem.

En miljon in tristotisoč žrtev so bili v svetovni vojski dali. Ali ni čas, da bi imeli svobodo in ni čas, da rečemo odkrito in jasno vsej tej gospodi, ki je poti osebni in stvarni svobodi, da smo proti temu, da bi 11. septembra zopet triumfiralo našo sila.

Strašna nesreča z granato v železarni. V železarni v Zenici je te dan dogodila strašna nesreča. V peč za topiljenje železa je bila poleg drugega materijala vržena tudi neka starata granata. Nastala je silovita eksplozija. Na mestu je obležal mrtve delavce Joso Josić, dočim so drobci močno poškodovali delavce Ivana Grubešića, Šefka Neškovića in Petra Milka.

Sodba slovenske buržoazije o umoru Saccu in Vanzettiju. Sacco in Vanzetti sta bila usmrčena. Zgodilo se je, kar nihče v Evropi ni pričakoval, kajti nihče ni mogel in ne more razumeti, kako je mogoče usmrtiti dva človeka, ki sta sedem let pričakovani smrti in neprestano trdila, da sta nedolžna in za katerih krivico, ki so bili steber prejšnjih korupcijskih vlad. Ali morejo poslanici, izvoljeni po volitvi in moči korupcije, biti svobodni pri odločevanju? Ne! Ne! In staro vodilo Davidović ima povsem prav:

"Proč s tako upravo države, kot je bila doslej!"

In slovenski klerikalci hočejo podpirati tako zanikerno upravo, ki jo niti demokrati poštujeta. Srbi ne morejo gledati?! Ali niti to značilno za rimsko gospodarstvo, ki sevata zataji koli vse, kar je doslej imela za svoj "vzor", da kaže korist za njeno "pariso".

Upajmo, da se bodo oboji znotilci, klerikalci i radikalci, in da pridejo le za en korak na vajo.

L.

Volite v Jugoslaviji. Kandidat je skoraj toliko kot volilci, bi človek rekel, ko bere o številki kandidatnih list, ki so vložene za 11. sept. t. I. Samo n. pr. v Bosni Hercegovini, ki voda 49 poslanec, je vloženih 53 list s 400 kandidatimi. Res diši, v Jugoslaviji poslanec. Sedaj, brez dela prejemati denar, ne morejo samo poslaneci v Belgradu.

Če pijanci politizirajo. V. Veksel Beckereku je bil 14. avgusta izvršen grozen umor. Delavca Milan Todorov in Dušan Čirčanski sta že od ranega junija hodili od gostilne do gostilne in sta bila opoldne že pijana. Na potu domov sta se spriješili. Oba sta sicer radikalci, drugi pa Milevci. V prepisu je Čirčanski ne-

Mednarodni sindikalni kongres v Parizu

Prve dni meseca avgusta je bil Pariz, kamor so gledali strokovničari celega sveta. Ko je prišel zopet k sebi, je Todorov pri bližnjem mesaru pograbljen, pohitel za Čirčanskim ter mu oster nož zasadil v sreco tako, da je prejšnji njegov plivski tovariš postal na mestu mrtev Todorov, ki je na glavi močno ranjen, je bil prepeljan v bolnico.

Utonil je dne 21. avg. v Savin Anton Bahovec, 16letni ključavnarski vajenec iz St. Vida nad Ljubljano.

Ubil se je Avgust Prohinar, trgovski sotrudnik iz Kamnika, ko je nabiral planike in padel čez južno steno Brane v Kamniški planinah.

Klerikalni poslanec Žebot je bil v Mariboru obsojen na osem dni zapora radi obrekovanja.

Mizarska stavka v Mariboru je bila končana s porazom delavcev.

Fantovski punt radi tujega ženina. Dne 21. avg. je prišlo v Devici Mariji v Polju do velikih fantovskih izgredov. Nekaj šivilja si je izbrala za moža Gorenje, ki ima doma dve lepihi, lepe hlebe in še precej gozdovine. Brez nje pa seveda tudi nevesta ni bila. Ko so se svatje peljali v cerkev, so fantje iz Vevč v okolice obstopili ženino in zahtevali kar 10.000 Din. tkzv. "tolarja." Ženin jim je ponujal le 400 Din. Ker se niso mogli pogoditi, je nastal velik kraval. Fantje so napadli ženino in njegova druga in se lotili tudi neveste, ki se je onesvetnila. Poleg vsega tega so pričeli goret ob cesti, po kateri se je pomikal svatbeni sprevod, smrteči kresovi. Na pomoko poklicani orožniki so z veliko težavo udrušili fantovski punt in omogočili, da sta ženin in nevesta stopile pred oltar.

Strašna nesreča z granato v železarni. V železarni v Zenici je te dan dogodila strašna nesreča. V peč za topiljenje železa je bila poleg drugega materijala vržena tudi neka starata granata. Nastala je silovita eksplozija. Na mestu je obležal mrtve delavce Joso Josić, dočim so drobci močno poškodovali delavce Ivana Grubešića, Šefka Neškovića in Petra Milka.

Sodba slovenske buržoazije o umoru Saccu in Vanzettiju. Sacco in Vanzetti sta bila usmrčena. Zgodilo se je, kar nihče v Evropi ni pričakoval, kajti nihče ni mogel in ne more razumeti, kako je mogoče usmrtiti dva človeka, ki sta sedem let pričakovani smrti in neprestano trdila, da sta nedolžna in za katerih krivico, ki so bili steber prejšnjih korupcijskih vlad. Ali morejo poslanici, izvoljeni po volitvi in moči korupcije, biti svobodni pri odločevanju? Ne! Ne! In staro vodilo Davidović ima povsem prav:

"Proč s tako upravo države, kot je bila doslej!"

In slovenski klerikalci hočejo podpirati tako zanikerno upravo, ki jo niti demokrati poštujeta. Srbi ne morejo gledati?! Ali niti to značilno za rimsko gospodarstvo, ki sevata zataji koli vse, kar je doslej imela za svoj "vzor", da kaže korist za njeno "pariso".

Upajmo, da se bodo oboji znotilci, klerikalci i radikalci, in da pridejo le za en korak na vajo.

L.

Volite v Jugoslaviji. Kandidat je skoraj toliko kot volilci, bi človek rekel, ko bere o številki kandidatnih list, ki so vložene za 11. sept. t. I. Samo n. pr. v Bosni Hercegovini, ki voda 49 poslanec, je vloženih 53 list s 400 kandidatimi. Res diši, v Jugoslaviji poslanec. Sedaj, brez dela prejemati denar, ne morejo samo poslaneci v Belgradu.

Če pijanci politizirajo. V. Veksel Beckereku je bil 14. avgusta izvršen grozen umor. Delavca Milan Todorov in Dušan Čirčanski sta že od ranega junija hodili od gostilne do gostilne in sta bila opoldne že pijana. Na potu domov sta se spriješili. Oba sta sicer radikalci, drugi pa Milevci. V prepisu je Čirčanski ne-

Kako naj pridejo sorodniki v Združene države

očno izgovoril, da ne mara, da si ruski boljševiki vodili evropski proletariat in je njih angleške prijatelje, tako Pursela in Brauna izločil iz uprave ameriške centrale.

Kongres je posestilo 200 delegatov, ki so zastopali 22 držav. Pristopilo so na novo štiri države. Pridružila se je mednarodni amsterdamski centrali tudi zamorska organizacija iz užine Afrike, napovedali so pristop žoliti delavci iz Indije, organizacije iz Norveške in iz Amerike. Napredek je očiten.

Kongres je končal z apelom: »vidimo naravnost na delo, zlajimo doma za delavsko ljudstvo

— kdor tega noče in hoče le razkriti in razbijati naj ostane izven naših krogov.«

To poročam na potu, ker ti objavi dokazujojo, kako sem mel s svojo takto doslej prav. Več o tem, ko pride domov.

Pariz, 8. avgusta 1927.

A. K.

Trije ustreljeni v pisarni.

New York. — Charles Bernstein, 30letni zemljačni trgovec, je v torek ustrelil dva odvetnika v drugrega zemljačnega trgovca v pisarni odvetniške Urne Bijur, Hertz & Steinberg. Trenutni humor je bil izvršen med repreptom o neki zemljački kupiji. Bernstein je najprej ustretil iz revolverja odvetniku Johenu, nakar je drugi odvetnik Steinberg skočil k oknu, medtem pa je tudi njega zadela trogla in padel je mrtve skozi skno devetega nadstropja na učeni hodnik, kjer je težko polikoval nekega pasanta. Zadnji je bil ubit trgovec Charles Hershkowitz. Bernstein je bil ujet.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je odšel začasno v inozemstvo, se sme povrniti kot priseljenec izven kvote. Glavni predpogoj pa je, da je bil ob svojem prejšnjem prihodu zakonito pripuščen v Združene države.

Ako si je tak inozemec pred svojim začasnim odhodom iz Združenih držav, pa je

Maurice Decobra:

Pustolovščina v kopališču

V nekem hotelu na zapadni obali; blizu Dieppea, kamor zahajajo številni tujci, sem doživel neobičajno prigodo. Sedel sem zvečer na terasi za mizo, arkal cherry cobbler in razmišljal o skrivnostih človeškega življenja. Nebo je bilo polno mrkega kovinskega sija. Zdaj pa zdaj se je na njem zasvetila zvezda in se je v velikem loku spustila proti zemlji. Zapri sem oči in sem, zatopljen v svoj svet, gledal zlate ceste, ki so jih meteori puščali za seboj. Bačko sem se globoko zamaknil v igro prirode, me je zdramil iz zbranosti mehak in nežen glas:

"Oprostite, da vas motim..."

Ozri sem se nazaj. Za menoj je stala mlada dama. Ramena ji je pokrival ogretič. Njene temnozelene oči — to barvo sem dobro razločil — so me živo spominjala alg. Upirala jih je vame ter nadaljevala nerodno, da sem čutil, kako je v zadregi:

"Oprostite, da se vam bližam tako neznan... A prosim vas, uvažujte, da nujnih zadev ni moč obravnavati po pravilih etike. Iskaže mi lahko veliko uslužo. Ali se snem zanesti na vas?"

"Prosim, izvolite milostiva!"

All ste zaigrali pri banaartu?"

"Nisem. Vedite, da vobče ne igrjam. Kratko vam hočem razložiti, kaj me teži in kakšne pomoči si želim od vas. Ločena žena sem. Gotovina mi je pošla do zadnje pare. Tu trošim svoje poslednje novce in če ne najdem moškega, ki mi pomore iz zadrage, poginem. Iščem, iščem, iščem... in mislim, da sem že našla pravega. Naletela sem na ameriškega bogataša, ki je z doljarji založen, kaj sem jaz zatrpana z računi. Že osem dni mi diskretno dvori, a jaz se bojim, da me ne bi odslovil. Saj veste, kaj se pravi, biti v očeh bogataša koketa ali kaj sličnega... Nalagala sem ga, da sem omožena, rekla sem mu, da se z možem sicer ne razumeva, a da se trpiva in sem se pristavila, da pričakujem moževga obiskha v kopališču. Prevzemite vi, prosim vas, to delikatno in komplikirano vlo-

go — potem sem si zvesta zmagel. Dolarski bogataš se bo odločil zame. Verjemite mi, da poznam položaj in da bom dobro vozila: ali se bo diskretno umaknil ali pa me bo prosil, naj zapustim moža in naj postanem njegova žena. Prosim vas... pomejajte mi! Le z vašo pozrtvovalnostjo in dobroščestvo lahko začnem novo življenje in postanem poštena žena. Uslige vam ne pozabim nikoli..."

Kaj sem mogel storiti drugoga, kakor ugoditi njeni obupognljivi prošnji...

Seznanili smo se opolnoči v hotelskem baru. Obvestila me je, da se pišem Claude Lebouis in da imava zakonsko stanovanje v Parizu, Rue des Belles Feuilles, 121.

"Gospod Claude Lebouis... moj mož... M. Andrew Goldsmith," nju je predstavila črnotasta Gizela drugega drugemu.

"Zelo se čutim počaščenega, M. Goldsmith," sem zlogoval in stiskal Američanu roke. "Gizela mi je mnogo pripovedovala o vaši pozornosti in ljubeznivosti. Globoko sem vam hvaljezen..."

"Don't mention it!"

Vloga namizljenega moža me je zelo zabavila. Povabil sem Andrewa nekajkrat na cocktail, on pa mene na exträdry. Dogovorili smo se tudi, da napravimo izlet v mojem avtomobilu.

Obedovali smo v treh pri "Pomme cuite". Andrew se je za hip odstranil; prisodel je k sosednjem mizi, kjer so kramljali njegov prijatelji. Gizela mi je pošepevala:

"Vaše valuge so neprecenljive! Vse gre kakor namazano. Andrew govori z menoj, odkar me ima za omoženo, čisto drugače in je spremenič tudi svoje vedenje. Ko bom v gozdčku, naju ostavite nekoliko sama."

Odrdrali smo. Zavil sem s ceste na stranpot in sem ustavil vozilo ter se opravičil, da bi rad skočil v gozd in pogledal, če je najti v njem kaj užitnih gob. Avtomobil je ostal na kriziču "Pri treh devicah".

"Mr. Goldsmith," sem dejal,

"bodite tako ljubezni in zaba-

vajte mi ženo, dokler se ne vrнем."

Oddalil sem se. V gozdu sem legel na mah ter vzel iz žepa Jamesov "Pragmatizem". Ko sem se naveličal čitanja, sem se vrnil. Počakal sem za širokim debлом. Goldsmith in Gizela sta se objemala in poljubljala. Previdno sem se odkašljal; šele ko sta se spustila, sem se pokazal na planem.

"Pomislite," sem hinavčil, "v tem gozdu ni najti prav nič užitnih gob! Strupenih pa je vse polno. Nu, dasi mi to ni po godu, sem vendarje zadovoljen, da sem se malo poštel. Ce se razhodi, nikoli ne skodi."

Sedel sem zopet k volanu. Gizela in Andrew sta se zasidrala zadaj. Ogledalce za hrbotom mi je kazalo, kako se objemata in poljubljata. Vozil sem z veliko brzino in sem pozabil, da me žena var...

Drugo jutro sem zaman iskal Gizela na terasi. Hotelski vratar mi je dal dve pismi. Razpetati sem prvega:

"Velečenjeni gospod! Prisrčno se Vam zahvaljujem na Vaše kratko in neprecenljivo sodelovanje. Andrew me je zasnubil. Rano zjutraj sva odpotovala. Srečna sem, hvaležna sem Vam in Vam te usluge nikoli ne pozabim. Gizela."

Drhtec od razburjenja sem odpri še drugo zlepko. Bila je od Goldsmitha. Uzri sem ček, zraven katerega je ležalo pismo:

"Dear sir! Ljubim Vašo ženo. Odijeljal sem jo. A ker smatram, da je treba vaako škodo povrnil, prilagam ček za 25.000 dollarjev. Blagovolite razpolagati z njim kakor se Vam zdi najbolj primerno. Sincerely yours: Andrew Goldsmith."

Nakazilo je da glasilo na Bankers Trust Co. Nisem ga še vnovčil, ker še vedno ne vem, kako sem postal mož črnolase Gizele in po kakšni pravici mi gre ta odškodna za bitje, ki mi niti nikoli zakonska žena.

Odrdrali smo. Zavil sem s ceste na stranpot in sem ustavil vozilo ter se opravičil, da bi rad skočil v gozd in pogledal, če je najti v njem kaj užitnih gob. Avtomobil je ostal na kriziču "Pri treh devicah".

"Mr. Goldsmith," sem dejal, "bodite tako ljubezni in zaba-

vajte mi ženo, dokler se ne vrнем."

RAZNO

Nazadovanje tujškega prometa v Italiji. Neizpodbitno dejstvo je, da nasilniške metode sedaj nene italijanske vlade ne koristi tujški prometu. Crne srajce so pri naprednejših krogih v inozemstvu čedalje bolj na slabem glasu. Vedno manj je tujcev, ki jih mika "dežela solnce in citron," dokler čarobno pesem Mignona prevpije fašistični Ala-ala. Italijani čutijo to na lastni koži; promet v krajih, ki žive ob tujcem, zastaja; večja in prečkana reklama ne more prikriti nesimpaticnih pojavorov, ki do neke mere spominjajo na boljševizem.

Tudi statistika govori o nazadovanju tujškega prometa v Italiji. L. 1925 je obiskalo Italijo približno en milijon inozemcev, ki so pustili v deželi okrog 3600 milijonov lir, lansko leto je padlo število obiskovalcev na 870.000 in dohodki od njih na 3000 milijonov lir. Kakor vse kaže, bo letos šlo še bolj nazaj.

Precej zasluge ima nemški bojkot, a iz drugih držav izostajajo tujci iz prezira nasproti fašizmu.

Angliški humor. Gospod Kirkman je konzervativni škotski presbiterjanec, ki se še do danes ni mogel včvrstiti v moderno dobo. Zato, je le preveč razumljivo, da mu je vse prej kakor ljubo, da igra njegova nečakinja na glasovirju same ultramoderne plesne komade.

Ob neki takih priliki je mera njegove potrpežljivosti prikipele do vrnulca in ko je nečakinja prestala z igranjem, se je resno obrnil k njej in jo je kaj radočno vprašal:

"Suzy, ali poznaš "Deset božjih zapovedi?"

"Mislim, da sem jih že čula," mu je nedolžno odgovorila nečakinja. "Žažvžgaj mi začetek, dalje jih bom znala igrati že sam."

OGLAS.

Slovenec, sedaj brez dela, vajen del in vodstva v trgovini, želi dobiti delo v kaki trgovini ali pa kako drugo primočno delo.

Pisma pošljite na naslov: "Slovenec", c. of "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

RAD BI IZVEDEL ZA

Nandeta Vesel, po domače "Pajkov" doma in vasi Zamostec pri Sodražici. Poročati mu imam zelo važne stvari radi njegove matere in njegovega posestva v starem kraju. Rojake prosim, ako kdo ve zanj, naj ga opozori k temu, ali naj se sam prigleda, gre se v njegovo korist. Joe Fabb, 727 Clybourn st., Milwaukee, Wis. — (Adv.)

Dve darili za nove naročnike

Aktor so potrdili v sedanji kampanji in dobijo osem polletnih ali širi celočasno naročnico za dnevnik "Prosveta" in pošljite celo veste upravnitvu, dobi krasno samonapajno pisalno pero

avtomatični svinčnik

z lepim zlatim znakom S. N. P. J.

NAZNANILO

Družbenim tajnikom in tajnicam se tem potom naznana, da morajo naznaničiti vse spremembe naslovov članov in članic, naslove novih članov, ter imena in naslove odstopnih, črtanih in inobodenih članov naznaničiti upravnitvu Prosveta, da so lahko točno vredi imenik za podlivanje lista Prosveta. Imena in naslove, katere pošljete glavnemu tajniku ostanejo tam v arhivu in jih upravnitvu ne dobi. Torej je zelo važno, da vselej pošljete na nalač zato priznanični listinak vse nazake upravnitvu Prosveta posebej. Upravnitvo ujedno apelira, da družbeni tajniki in tajnice to upoštevajo. Philip Godina, upravitelj.

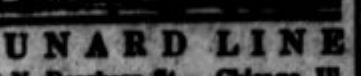
CUNARD**V JUGOSLAVIJO**

pred Charleroi—Prusko
Potujte s Cunardovimi ekspresimi
parnikom:

**AQUITANIA
BERENGARIA
MAURETANIA**

Odplijejo in New Yorkska vagona soboto. Manj od 6 dni na morju — v Jugoslavijo v tem 8½ dneva. Izvrstne kabine III. razreda na dva, štiri ali za šest potnikov. Nonadkrijivna listota. Ohlaha in izvrstna hrana.

Za nadaljnjo pojasnila obrnite se k svojemu agentu ali pa pišite na:

CUNARD LINE
146 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

Naročajte avto-znake S. N. P. J.

Na žaljo več druhov je gl. urad preskrbel avto-znake. To so krasno izdelane okrogloplotne tablice, z znakom S. N. P. J., in namejene so za avtomobile članov jednote. Na druhov smo razposlali podrobna pojasnila glede teh znakov, na člane pa apeliramo, da jih pridno naročajo.

**Vincent Čainkar,
predsednik SNPJ.**

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (August 31-27) po-
meni, da vam je naročna po-
tekla ta dan. Ponovite jo
pravočasno, da vam lista ne
ustavimo. Ako lista ne prejmete,
je mogoče ustavjen, ker ni
bil plačan. Ako je vaš list plačan
in ga ne prejmete, je mo-
goče ustavljen vseč-mapačnega
naslova, pišite nam dopisnico in
navedite star in novi naslov.

Najti zastopniki so vsi dru-
števeni tajniki in drugi zastopniki,
pri katerih lahko plačate
naročnino.

Zakon Biogenetika—tolmač naravnih zakonov in splošni

razvoj, knjiga iz katere zamoreto črpati mnogo naukov

za telesno in duševno dobro.... \$1.50

Peter Malventura—V Kabaretu—zanimiva povest iz življenja ameriških franciškanov, in dolivljaji rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami.... \$1.50

Zajednički—zanimiva povest in prava ilustracija dolej skrige dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki.... \$1.75

Jimmie Higgins—krasna povest, ki jo je spisal slovenski

ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovni na Ivan

Molek.... \$1.00

Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 262 strani mehko

vezana, stane samo.... 50c

"Hrbtenica"—drama v treh dejanjih s prologom in epi-

logom—mehko vezana, stane samo.... 25c

"Informator"—knjižica z vsemi potrebnimi podatki o

S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člane—stane samo.... 20c

Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 262 strani mehko

vezana, stane samo.... 50c

"Hrbtenica"—drama v treh dejanjih s prologom in epi-

logom—mehko vezana, stane samo.... 25c

"Informator"—knjižica z vsemi potrebnimi podatki o

S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člane—stane samo.... 20c

Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 262 strani mehko

vezana, stane samo.... 50c

"Hrbtenica"—drama v treh dejanjih s prologom in epi-

logom—mehko vezana, stane samo.... 25c

"Informator"—knjižica z vsemi potrebnimi podatki o